egen Sang, synger igen, og Opmærksomheden samler sig om Stemmeføringen. Man kan jo hermed sammenligne døvstummes uartikulerede Stemmeføring. I det hele gælder det, naar man vil forstaa og bevare en Forestilling at samle Opmærksomheden om den og navnlig at lægge Vægt paa de Omstændigheder, hvorunder den standses. »Er den standset under Opmærksomhedskoncentration, da har den speciel Opmærksomhedsbetoning, naar den atter indtræder«. Det gælder baade at opsamle aandelig Energi og at give den Udslag til rette Tid. »Vor Tankegang har ofte en søgende Karakter, og der er deri noget opslidende, tærende (Tungsind); man fornemmer ligesom spildt Energi, aandelig Udgift . . . At Energien dog ikke er spildt, men blot bortgemt paa fjerne Steder, i dunkle Kroge, det ser man, naar man følger de »søgende Aander« videre hen i Livet. De réusseres undertiden. En enkelt Gnist kan tænde dem; en enkelt Tanke »slaa ned« i dem; og paa faa Øjeblikke kan de da støbe Tankebygninger, som skulde synes at maatte tage Dage eller Uger; med rivende Fart aner og ser de en Tings Forholdsbestemmelser og Forgreninger til hundrede Sider . . . De leverer et Tankearbejde, som synes alle andre Folk gaadefuldt . . . Men der gaar ogsaa Tusinder af Drømmere om i Verden, hvis Boringsenergi aldrig udløses; tit er det de rigest og friskest anlagte, oftere er det Kvinder end Mænd. Deres Liv faar ikke Flugt. Balstyrige Luner, underlige Viljesfordrejninger kan disse stammende Viljer, disse Sjælens tilbageholdte Aandedrag slaa ud i . . . »Borefænomenerne er det underjordiske Værksted i Mennesket, den skjulte Esse, hvorpaa Livets underfulde Ting, al betagende Høst, al Musik, al Poesi af høj Rang tilberedes. Man kalder de Mennesker snusfornuftige, i hvem intet stort Antal af Boreprocesser har skabt undergærende Stemninger og Betingelser for Tankefart.«

Man staar tit uforstaaende overfor andre Mennesker, finder saaledes ofte, at de har meget mærkelige Selvretfærdiggørelsesforestillinger. Det er deres Tankegangs Standsningsomstændigheder, der kan yde dem selv samme Tilfredsstillelse, enten de er spidsfindige og uvederhæftige eller solide og gode. Vil man forandre dem, maa man finde dem, maa føre Krigen over i Fjendens eget Land, maa omlægge Opmærksomhedsbetoningerne for ham.

Her er noget at lære for den, der vil opdrage baade sig selv og andre. Vi maa ønske Forf. Lykke til at fuldende sin Lykkelære i en saa klar og anskuelig Form, at de gode Tanker kan komme ogsaa jævne Læsere til Nytte.

K. F.

Det sociale Sekretariat
og
Bibliotek.

I en Tid som vor, da der stærkt rokkes ved det bestaaende, og da nedarvede Samfundsværdier er ved at omformes, er det nødvendigt for enhver, der ikke blindt vil gaa med eller imod Tidens Strøm, at danne sig en personlig Mening om de store Bevægelser. Enten man paa Forhaand er indtagen for eller imod det ny, der stormer ind, er det en uafviselig Pligt at lære det at kende — først for at kunne danne sig en upartisk Mening derom, siden for at kunne vælge den rette Plads i Striden.

I vort Land er det dog ikke let at skaffe sig en objektiv Viden i saa Henseende. Paa den ene Side staar det socialdemokratiske Parti med sin faste Disciplin, der ikke tillader eller taaler nogen Kritik inden for sine Grænser, og det store Venstre, der af politiske Grunde gaar med i tykt og tyndt; paa den anden Side de samfundsbevarende Elementer, der som Strudsen søger at besværge Faren ved at gøre sig selv blind og døv. Vore Biblioteker og Bogsamlinger indeholder meget lidt af Udlandets moderne, sociale Literatur — af Brochurer og Tidskrifter saa godt som intet.

Følgen er ogsaa den, at medens vi f. Eks. er godt hjemme i de Idesfærer, hvori de gamle Romere for et Par Aartusinder siden levede, ved vi saa godt som intet om de Ideer, der er paa Vej til at omforme vort eget Samfund.

Det er dog mærkeligt, ikke sandt? For at raade Bod paa en Uvidenhed, som kan blive skæbnesvanger, dannedes for et Par Aar siden *Udvalget til social Oplysnings Fremme.* Det virkede særlig ved at udgive Ugeskriftet *Vor Tid.* Allerede efter et Aar maatte dog Tidskriftet gaa ind — af Mangel paa Tilslutning. Det er ikke saa lidt beskæmmende for os, at medens alle mulige Halløj-, ja endog Smudsblade, trives og blomstrer som Følge af rigelig Tilslutning, kan ikke et saa dygtig redigeret Ugeblad, der paa en upartisk Maade søgte at aabne vore Øjne for, hvad der bevæger sig af Alvor i Tiden, eksistere. Man kan næsten ikke tro, at vort Samfund virkelig er faldet saa dybt. Maaske der dog ligger noget i det gamle Mundheld: »Hvem Guderne vil straffe, dem slaar de med Blindhed.«

I Afskedshenvendelsen til Offentligheden erklærer Redaktionen af Vor Tid (Prof. Harald Westergaard og Pastor Ostenfeld), at der trænges til fortsat Arbejde for at udbrede social Oplysning i den kristne Menighed, at den ikke skal skyde Arbejde af den Art fra sig, men forstaa sit Ansvar over for de store Samfundsopgaver.

Dette Udvalgets Arbejde fortsættes nu af det *sociale Sekretariat* og *Bibliotek*, som oprindelig grundlagdes som en Afdeling af Udvalget.

Sekretariatet søger ved Møder, ved Smaaskrifters Udgivelse og ved sit ganske udmærket forsynede Bibliotek at fremme *almen* Oplysning om Forholdet mellem det aandelige Liv og de sociale Tilstande i Fortid og Nutid, endvidere om de forskellige Ideer og Bevægelser — socialistiske, politiske, faglige, kooperative, kristelig-sociale — i Ind- og Udland og endvidere om Fremskridt i Retning af Ideernes praktiske Udformning og Gennemførelse i Kommune og Stat.

Her har vi altsaa, hvad vi saa højlig trænger til. For et aarligt Bidrag af mindst 2 Kr. kan man blive Medlem af Foreningen. Man faar da frit tilsendt de af Sekretariatet udgivne Meddelelser og har Ret til naar som helst at laane Bøger og Tidskrifter i Biblioteket. Man har endvidere Ret til at stille Forespørgsler til Sekretæren angaaende de af ham bogførte sociale Begivenheder i alle Lande.

Sekretær er: Hr. *Fernando Linderberg,* og Sekretariatets Adresse er: Sagasvej 14, København V.

Institutionen staar følgende Kontroludvalg til Ansvar:

Jacob Appel, Højskolelærer, Askov.
Dr. *J. Nørregaard,* Højskoleforstander, Testrup.

Alfr. Poulsen, Højskoleforstander, Ryslinge.

Idet vi til sidst minder om den Gæld, hvori dette Blad staar til Sekretariatet, fordi vi derfra fik Kilderne til Biografien over den berømte Statsøkonom, Fru *Beatrice Sidney Webb,* opfordrer vi paa det varmeste vore Læsere til at støtte den unge Forening ved at slutte sig til den. Ogsaa i Provinsen har den Medlemmer; foreløbig tager den Sigte paa at faa mindst een Repræsentant i hvert Sogn.

M. A.

Danske Kvindeforeningers Valgretsudvalg

har i Anledning af Stortingets Vedtagelse af kommunal Valgret afsendt Lykønskningstelegrammer til Frk. Gina Krogh og Frk. Aasta Hansteen.

Kvindesagen i Holland.

Ved Begyndelsen af et nyt Aarhundrede standser man gerne for at kaste et Tilbageblik paa det gamle. Og Spørgsmaalet bliver: har vi hollandske Kvinder Grund til at glæde os og til at se med Fortrøstning paa Fremtiden?

Vel er Kvindesagen endnu en ung Bevægelse i Holland; men dog kan vi paa flere Omraader spore Fremgang. Det er just ikke store Landvindinger, vi kan glæde os over; ikke heller er de store Uretfærdigheder, hvoraf vor Lovbog vrimler, fjernede. Ak nej, endnu er den gifte Kone umyndig; endnu kan hun ikke raade over sine egne Børn eller sin egen Kapital, endnu mindre over, hvad hun selv fortjener; endnu er det forbudt at efterspore Barnefaderen; endnu har vi ingen kommunale eller politiske Rettigheder — og dog har vi Grund til at glædes..

De Landvindinger, Sagen har vundet, er at finde i den offentlige Bevidsthed, og disse er saa meget vigtigere, som en Bearbejdelse af Opinionen maa gaa forud for Fremskridtene.

Naar den emanciperede Kvinde for nogle Aar siden betragtedes som et latterligt Væsen, som modtoges med Spot og Haan, saa er vi nu naaet saa vidt, at Kvindesagen regnes med til Dagens vigtige Spørgsmaal. Som Eksempel herpaa kan jeg nævne, at naar for 7 Aar siden vor Forening for kvindelig Stemmeret oprettedes, hilstes den med almindelig Spot; nu, efter syv Aar, staar Kvindernes Stemmeret paa to store Organisationers (den liberale Forening og Forening for almen Valgret) Program. Og en anden Forening arbejder nu paa et Felt, som hidindtil har ligget brak, idet den søger at aabne Folks Øjne for Uretfærdigheden i den dobbelte Moral for Mand og Kvinde. Denne Forening har nu aabnet et Hjem, hvor ugifte Mødre kan anbringe deres smaa Børn, medens de selv er paa Arbejde.

Kvindernes Virksomhedsfelter er ret mangesidige. For 20 Aar siden betragtedes det som en Skam, at Kvinder arbejdede for deres Erhverv. Huslige Sysler og Sygepleje ansaas for de eneste Virksomheder, passende for Kvinder. Og hvad blev der af dem, der ikke fik Plads i disse Virksomheder? Desværre, Historien fortæller os ikke noget om alle disse ulykkelige Ofre for Fordom og Konveniens. Men for Nødvendigheden maatte alle Hindringer til sidst vige, og vi ser Kvinden mer og mer tilkæmpe sig Plads indenfor Lærerfaget. Ogsaa andre Veje aabnedes; saaledes blev Universiteterne allerede i 1871 tilgængelige for Kvinder. Det varede ikke heller længe, før vi havde dygtige kvindelige Læger, Apotekere, Docenter o. s. v. Siden sidste Aar har vi ogsaa en kvindelig juridisk og en teologisk Student, og en Dame er indskrevet som polyteknisk Student i Delft. Forrige Aar blev en Kvinde for første Gang ansat som Arkivar ved et kommunalt Arkiv (i Leeuwarden), og ligeledes for første Gang ansattes en kvindelig Hospitalslæge. Desuden har vi i den sidste Tid faaet tre Fabriksinspektricer eller rettere Assistenter ved Fabriksinspektionen. Der findes flere tekniske Skoler for Piger. I de fleste Byer findes Husholdningsskoler, hvor unge Piger oplæres og uddannes til Lærerinder. Vore Kunstakademier er forlængst aabnede for Kvinder, og Antallet af Kunstnerinder er betydeligt.

I Literaturen og paa det musikalske Omraade er Kvinderne godt repræsenterede.

Alt i alt vinder Kvinden mer og mer Terræn og modarbejder derved den gamle Fordom, at der gives specielle Arbejdsfelter for Mænd og Kvinder. Samtidig trænger Mændene ind paa Omraader, som før betragtedes som kvindelige. Saa snart Arbejdet betales godt, ser vi Mænd træde til for at sy Dametøj, for at rengøre Husene og for at tillave Maden.

Hidtil var alle Tillidsposter forbeholdte Manden: men ogsaa heri kan vi spore en Strømkæntring.

I flere Provinsbyer sidder Kvinder i Skolekommissionerne; i Amsterdam er 6 Damer ansatte ved Tilsynet over Hospitalerne. Vel er den Maade, hvorpaa de modtages af deres mandlige Kolleger, ikke altid saa hjertelig, som ønskes kunde; men Overgangen er jo altid svær.

Med Hensyn til Organisation staar de hollandske Kvinder langt tilbage for de nordiske. Dog har vi et Syerskeforbund (med eget Organ), en Sygeplejerskeforening og nogle andre. Sikkert vil Centralbureauet for Arbejde, naar det en Gang bliver oprettet, blive af stor Betydning for vore arbejdende Kvinder.

Og hermed vil jeg slutte min korte Oversigt, hvorved jeg haaber at have givet en Forestilling om den unge, men kraftig fremadstræbende Kvindebevægelse i Holland.

Betsy North.

Kvindelige Fabriksinspektører.*)

Spørgsmaalet om kvindelige Fabriksinspektører har i Aartier staaet paa Dagsordenen i de store Fabrikslande, og de, som arbejder for Gennemførelsen af Reformer paa dette Omraade, kan paa mange Steder glæde sig ved et godt Resultat af deres Arbejde. Som bekendt findes der allerede kvindelige tilsynshavende ved Fabriker og Værksteder i flere Lande. I England indførtes den længe forberedte Reform i Aar 1893 ved Ansættelsen af to kvindelige Værkstedsinspektører, hvis Antal i 1896 forøgedes til 5. Endogsaa i Tyskland, Frankrig og Holland findes der kvindelige tilsynshavende ved Fabrikerne.

Værkstedsinspektører ansættes af Myndighederne for at paase, at de Lovbestemmelser, som gælder for de enkelte Haandværk, overholdes; Lovbestemmelser, som skal værne Arbejderne mod de Farer for Liv og Sundhed, som deres Arbejde fører med sig. Værkstedsinspektøren er det naturlige Mellemled mellem Myndighederne og Arbejderne.

I vor Tid, da der beskæftiges saa mange Kvinder i Fabrikerne, maa denne Reform — Ansættelsen af kvindelige Fabriksinspektører — kunne faa en overordentlig stor Betydning for Arbejderskerne.

Det falder af sig selv, at en kvindelig Fabriksinspektør kan skaffe sig baade bedre og nøjere Kendskab til en Arbejderskes Forhold end en Mand. Det er ogsaa naturligt, at den arbejdende Kvinde har lettere ved at henvende sig til en anden Kvinde med sine Klager, som hun af flere Aarsager — f. Eks. Undseelse — vilde betænke sig paa at komme frem med til den mandlige Fabriksinspektør. Og det er klart som Dagen, at en kvindelig Fabriksinspektør kan udøve en opdragende Indflydelse paa de Arbejdersker, der staar under hendes Tilsyn.

Det kan have sin Interesse for Lande som Finland, hvor man endnu arbejder paa at gennemføre denne Reform, at erfare, hvilke Resultater man er kommen til i Udlandet.

De kvindelige Fabriksinspektører har endnu kun virket i en forholdsvis kort Tid. Institutionen er endnu saa ny. Dog foreligger der allerede en hel Del Beviser for, at deres Virksomhed har været til stor Gavn for Fabriksarbejderskerne.

Af de engelske Værkstedsinspektricers Aarsberetninger fremgaar det,

---

*) Da denne Sag ogsaa ligger for her i Landet, har vi tilladt os at bringe følgende Oversættelse af en Artikel i det finske Tidsskrift »Nutid«.